

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента

Орловської Ірини Григорівни на дисертацію

Арсірія Руслана Олександровича

«Інформаційно-правове забезпечення адміністративних судів в Україні»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за

спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове

право; інформаційне право

1. Актуальність теми дисертації

Україна рухається в напрямку Європейської спільноти, в якій забезпечення та захист прав і свобод людини і громадянина ставляться на перше місце. На жаль, суб'єктами порушення прав і свобод громадян часто є саме суб'єкти владних повноважень. Такі явища є об'єктивними, адже, будь-яка влада складається з реальних людей. У будь-якій державі, якщо цьому не запобігати, чиновники швидко забувають про свій обов'язок служити народу і починають задовольняти свої приватні інтереси, інтереси своїх керівників всупереч публічному інтересу. Такі об'єктивні реалії суспільного життя існують у будь-якій державі в будь-який період існування.

Для того, щоб цьому запобігти світова спільнота винайшла універсальний винахід – адміністративне судочинство. Із запізненням майже на століття від розвинутих європейських держав в 2005 році адміністративні суди розпочали своє існування в Україні. На жаль, вони переживають період непростого становлення, одразу після утворення перших адміністративних судів, вищі посадові особи держави почали робити спроби контролювати суддів адміністративних судів. Такі намагання не припинялись, не дивлячись на регулярні зміни персоналій органів вищих органів виконавчої влади. Існуючі проблеми в системі адміністративного судочинства необхідно вирішувати, в тому числі за допомогою організаційно-правових заходів, які дають змогу здійснювати захист суддів адміністративних судів від тиску високопосадовців, спрощують надання фізичним і юридичним особам

адміністративних послуг, створюють належні умови для здійснення судочинства.

Тому, необхідним є комплекс заходів щодо подолання проблем, які знижують ефективність діяльності судів в Україні, а отже і рівень довіри до них суспільства. Серед таких заходів вагоме місце займає якісне інформаційно-правове забезпечення, без якого сучасний адміністративний суд взагалі не може функціонувати. Адже в умовах сьогодення інформатизація суспільства здійснюється в усіх сферах та на усіх рівнях діяльності публічної адміністрації. Якісне інформаційне забезпечення підвищує ефективність діяльності судової влади. Проте інформаційно-правові норми у цій сфері є недостатньо розвиненими, вони часто вступають у протиріччя між собою, а надання електронних судово-адміністративних послуг та державний сервіс «Електронний суд», в цілому переживають період початкового непростого становлення.

Такі положення наводить на початку дисертаційної роботи Арсірій Р. О. актуалізуючи тематику дослідження.

Слід зазначити, що здобувач Арсірій Р. О. не єдиний, хто цікавився цією проблематикою чи ключовими її аспектами, або дещо суміжними положеннями, але змінюються суспільно-політичні умови нашого життя та все ж проблематика адміністративно-правового регулювання нотаріальної діяльності в Україні заслуговує окремого наукового дослідження.

Отже, дисертаційне дослідження на тему «Інформаційно-правове забезпечення адміністративних судів в Україні» є абсолютно актуальним, своєчасним та комплексним монографічним дослідженням, що розв'язує нові та сучасні проблеми адміністративного права та позитивно впливає на науку в цілому.

2. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У дисертації використовувалася система методів наукового пізнання. Досягнення поставленої мети було здійснено за допомогою загальнонаукових і спеціальних методів наукового дослідження. Усі методи використано у взаємному зв'язку та органічно поєднано один з одним.

Діалектичний метод дав можливість здійснити доктринальний аналіз інформаційно-правового забезпечення адміністративних судів в Україні (підрозділи 1.1, 1.2, 2.3). Метод метафізики було використано для виявлення проблемних публічно-правових відносин у сфері інформатизації судової влади та формування шляхів вирішення даних проблем (підрозділи 1.3, 2.1, 2.2, 2.3). Системно-структурний метод застосовувався для структуризації та узагальнення проаналізованої інформації в усіх підрозділах дисертаційного дослідження (розділи 1–3). Методи аналізу і синтезу використовувалися для аналізу різних точок зору науковців та виявлення на основі такого аналізу найбільш ефективних інструментів інформатизації адміністративних судів (розділи 1-2); метод дедукції – при здійсненні аналізу загальноприйнятих правових явищ та їх систематизації від загального до окремого (підрозділи 1.2, розділ 2). Формально-догматичний метод забезпечив можливість порівняльного аналізу вітчизняного та зарубіжного законодавства (підрозділ 3.1). Методи порівняльного правознавства та порівняльного законодавства забезпечили виявлення, аналіз та формування пропозицій щодо впровадження позитивного зарубіжного досвіду у сфері інформатизації судової влади у вітчизняне законодавство (розділ 3).

Емпіричну основу дослідження становить узагальнена практика управлінської діяльності органів суддівського врядування у сфері інформатизації адміністративних судів в Україні, зокрема органів Державної судової адміністрації України (далі – ДСА), Вищої ради правосуддя, Державного підприємства «Інформаційні судові системи», публіцистичні,

довідкові видання та статистичні матеріали, які стосуються судової гілки влади в цілому, а також результати соціологічного опитування 896 респондентів.

Висновки та пропозиції було сформульовано дисертантом на підставі наукових праць національних і зарубіжних науковців у галузі теорії держави і права, адміністративного і фінансового права, філософії права, конституційного права, порівняльного правознавства.

Аналіз змісту роботи Арсірія Р. О. «Інформаційно-правове забезпечення адміністративних судів в Україні» свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірений та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим комплексним дослідженням інформаційно-правового забезпечення адміністративних судів в Україні. У результаті здійсненого аналізу вироблено відповідну теорію, сформульовано низку наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем.

У дисертаційній роботі Арсірія Р. О. отримали подальшого розвитку наукові положення щодо інформаційно-правового статусу суб'єктів, які приймають участь в інформаційно-правовому забезпеченні діяльності адміністративних судів, в результаті чого доведено, що вони за своїм призначенням поділяються на публічних суб'єктів нормотворчої та контрольної діяльності (Вища рада правосуддя), загальної забезпечувальної компетенції (Державна судова адміністрація) та спеціальної забезпечувальної діяльності у сфері інформаційно-правового забезпечення діяльності

адміністративних судів (Державне підприємство «Інформаційні судові системи»).

Також у роботі Арсірія Р. О. отримали подальшого розвитку наукові положення щодо класифікації системи джерел інформаційного права, які за рівнем ієрархії та спеціалізації поділяються на Конституцію та інші загальні закони, спеціальні підзаконні нормативні акти та спеціальні підзаконні акти, які безпосередньо стосуються судової влади.

Отже, дисертація Арсірія Руслана Олександровича на тему: «Інформаційно-правове забезпечення адміністративних судів в Україні», подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук є абсолютно новим монографічним дослідженням, яке містить ґрунтовні наукові результати, що вирішують конкретні завдання в площині вітчизняної науки.

4. Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивіреним та аргументованим підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обґрунтовані дисертантом положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, удосконалення інформаційно-правового забезпечення діяльності адміністративних судів в Україні, які реалізуються у сфері дії права та за допомогою права.

Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України.

У висновках дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукового завдання щодо інформаційно-правового забезпечення

діяльності адміністративних судів в Україні, сформульовані обґрунтовані висновки та пропозиції з його удосконалення та приведення у відповідність до міжнародних стандартів.

Отже, дисертаційна робота «Інформаційно-правове забезпечення діяльності адміністративних судів в Україні» завершується розгорнутими, науково та практично цінними висновками, які впливають зі змісту роботи. Дисертаційне дослідження виконано Арсірієм Р. О. самостійно, з використанням останніх досягнень науки адміністративного права.

5. Практичне значення одержаних результатів

Визначення особливостей інформаційно-правового забезпечення діяльності адміністративних судів в Україні має важливе теоретичне та практичне значення. Окремі положення роботи використано у:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого теоретичного розроблення питань щодо інформаційно-правового забезпечення діяльності адміністративних судів в Україні (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правозастосовній діяльності* – використання одержаних результатів підвищило ефективність діяльності апарату адміністративних судів (акт впровадження Окружного адміністративного суду м. Києва);

– *навчальному процесі* – матеріали дисертації використані під час підготовки навчальних посібників і курсу лекцій з дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права», при підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Дисертаційне дослідження містить певні неузгодженості, на які слід зосередитись, зокрема:

1) На сторінці 59 автор пропонує врегулювати на законодавчому рівні питання упорядкування та підвищення ефективності інформаційної взаємодії судів з громадянами й організаціями, однак не зазначає механізм реалізації цього питання.

2) Автор зазначає, що підприємство «Інформаційні судові системи» видають акти локального регулювання. На нашу думку, слід було додати приклади таких актів (С. 85).

3) У підрозділі 2.3 «Інструментарій публічного адміністрування інформаційно-правового забезпечення діяльності адміністративних судів в Україні» слід було приділити увагу актам-планам, як інструментам публічного адміністрування інформаційно-правового забезпечення діяльності адміністративних судів.

4) У підрозділі 2.2 слід «Інформаційно-правові відносини у сфері інформаційно-правового забезпечення діяльності адміністративних судів в Україні» слід було додати законотворчих органів в цій сфері.

5) У підрозділі 3.2 «Інформаційно-правове упровадження нових технологій в адміністративне судочинство України» слід було розглянути організаційно-правові засади формування державної інформаційної політики та державного управління інформаційною сферою, правотворчу та правозастосовчу практику.

Проте, вищевказані зауваження вказують про широке та комплексне монографічне дослідження, яке розв'язує значне коло питань сучасної юриспруденції.

7. Висновки

Дисертаційне дослідження Арсірія Руслана Олександровича на тему «Інформаційно-правове забезпечення адміністративних судів в Україні» за своєю актуальністю, новизною та обґрунтованістю одержаних результатів відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

Дисертаційна робота виконана вперше і поглиблює існуючі знання юридичної науки, а саме є суттєвим внеском до теорії адміністративного права і процесу. Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою, кваліфікаційною, науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Підсумовуючи викладене, варто відзначити, що дисертаційне дослідження на тему «Інформаційно-правове забезпечення адміністративних судів в Україні» є самостійним, завершеним, комплексним монографічним дослідженням та має високий науково-теоретичний та прикладний рівень, а його автор – Арсірія Руслана Олександровича заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач відділу правової експертизи
департаменту правового захисту
Федерації профспілок України

І. Г. Орловська

*Ірина Орловська І. Г. засвідчує
завідувач відділу правової експертизи
управління фінансів, бухгалтерського
обліку та кадрової роботи
апарату ФПУ*

Н.М. Бєлова